Spojená škola Pankúchova 6, Bratislava 5, 851 04

Školský vzdelávací program

International Baccalaureate - Diploma Programme

(Gymnázium 4. a 5. ročník)

Rozšírená esej (Extended Essay - EE)

Názov predmetu	Rozšírená esej (Extended Essay - EE)
Časový rozsah výučby	I. DP (gymnázium 4. ročník): 1 hodina týždenne / približne 33 hodín II. DP (gymnázium 5. ročník): individuálna práca pod vedením supervízora
Názov školy	Spojená škola Pankúchova 6, Bratislava 5, 851 04
Názov ŠkVP	IB Diploma Programme
Kód a názov študijného odboru	7902J74 - gymnázium - bilingválne štúdium
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	anglický

Charakteristika Rozšírenej eseje v programe IB Diploma Programme (DP)

Rozšírená esej (Extended Essay - EE) je povinnou súčasťou jadra programu IB Diploma Programme. Predstavuje samostatný akademický výskum vedený žiakom, ktorý skúma tému osobného záujmu buď v rámci jedného predmetu DP, alebo interdisciplinárne prostredníctvom spojenia dvoch predmetov DP.

Výsledkom je formálna akademická práca v rozsahu najviac 4 000 slov, sprevádzaná reflexívnym vyjadrením v rozsahu najviac 500 slov vo formulári Reflection and Progress Form (RPF). Esej je výsledkom približne 40 hodín samostatnej práce žiaka a je externe hodnotená examinátormi IB.

Na škole sa príprava na rozšírenú esej vyučuje v I. DP (4. ročník) jednu hodinu týždenne, približne 33 vyučovacích hodín. Výučba systematicky rozvíja výskumné, argumentačné, akademické, citačné, komunikačné, reflexívne a sebariadiace zručnosti potrebné na plánovanie a realizáciu vlastného výskumu.

V II. DP (5. ročník) žiak uskutočňuje a dokončuje výskum pod vedením prideleného supervízora - primerane kvalifikovaného člena pedagogického zboru. Priebežne absolvuje kontrolné konzultácie a tri povinné reflexívne stretnutia. Posledným je záverečný rozhovor viva voce po odovzdaní finálnej eseje.

Supervízia podporuje samostatnosť žiaka, nenahrádza však jeho vlastnú prácu. Odporúčaný celkový čas supervízie je tri až päť hodín a zahŕňa tri povinné reflexívne stretnutia. Žiak zaznamenáva reflexiu vo formulári RPF; supervízor potvrdzuje účasť, priebeh procesu a autenticitu práce.

Rozšírená esej prepája poznatky a metódy predmetov DP s jadrom programu. Rozvíja zvedavosť, intelektuálnu iniciatívu, kritické myslenie, schopnosť pracovať s dôkazmi, kultúru akademickej integrity a pripravenosť na vysokoškolské štúdium a výskum.

Predmet podporuje medzinárodné zmýšľanie skúmaním kultúrne rozmanitých perspektív a vzťahov medzi lokálnymi a globálnymi otázkami. Vytvára prirodzené prepojenia s Theory of Knowledge (TOK), Creativity, Activity, Service (CAS) a s predmetmi, ktoré žiak študuje v DP.

Ciele Rozšírenej eseje v programe IB Diploma Programme (DP)

Cieľom rozšírenej eseje je umožniť žiakom:

- zažiť intelektuálne podnetné a objavné skúmanie;
- uskutočniť akademický výskum vedený žiakom na tému osobného záujmu;
- rozvíjať výskumné, mysliace, sebariadiace a komunikačné zručnosti;
- reflektovať skúsenosť s plánovaním, realizáciou a dokončením rozšírenej eseje.

Hodnotiace ciele

Pri práci na rozšírenej eseji žiak:

- preukazuje vedomosti a porozumenie zvolenej téme, výskumnej otázke, terminológii, konceptom a relevantným výskumným metódam;
- aplikuje vhodné výskumné metódy a analyzuje získané materiály alebo údaje s cieľom formulovať relevantné zistenia;
- diskutuje o význame zistení vyváženým spôsobom a vytvára jasnú argumentačnú líniu prepájajúcu výskumnú otázku, zistenia a závery;
- hodnotí účinnosť eseje, kvalitu zdrojov, silné stránky a obmedzenia výskumu;
- hodnotí vlastnú skúsenosť s učením, osobný rast a prenos získaných zručností do iných situácií;
- komunikuje výskum v súlade so štruktúrnymi a akademickými konvenciami a preukazuje akademickú integritu.

Profil absolventa

Žiak po dokončení rozšírenej eseje dokáže samostatne plánovať a realizovať primerane rozsiahly akademický výskum, formulovať špecifickú výskumnú otázku, vyberať a kriticky hodnotiť zdroje, aplikovať vhodné metódy, analyzovať dôkazy a vytvoriť ucelený argument. Dokáže zodpovedne riadiť dlhodobý projekt, reflektovať vlastné rozhodnutia a komunikovať výsledky v súlade s akademickými konvenciami.

Obsah Rozšírenej eseje v programe IB Diploma Programme (DP)

Rozšírená esej sa realizuje podľa Extended Essay Guide (prvé hodnotenie 2027). Proces zahŕňa predmetovo zameranú alebo interdisciplinárnu cestu, výber témy a supervízora, formulovanie výskumnej otázky, plánovanie a realizáciu výskumu, akademické písanie, reflexiu, povinné stretnutia so supervízorom, odovzdanie finálnej eseje a záverečné viva voce.

Predmetovo zameraná cesta (Subject-focused pathway)

Žiak skúma tému prostredníctvom poznatkov, konceptov, metód, teórií a terminológie jedného zvoleného predmetu DP. Odporúča sa zvoliť predmet, ktorý žiak študuje, aby mal dostatočné predmetové vedomosti a rozumel jeho metodológii.

Interdisciplinárna cesta (Interdisciplinary pathway)

Žiak integruje poznatky, perspektívy, metódy alebo koncepty dvoch predmetov DP tak, aby ich spojenie poskytlo účinnejší spôsob skúmania témy. Výskumná otázka a argumentácia musia preukázať zmysluplnú integráciu oboch predmetov, nie iba ich paralelné použitie.

Štruktúra akademickej práce

Výskumná otázka, úvod a kontext, vysvetlenie metód, analyticky a argumentačne usporiadané jadro, diskusia, záver, úplné citácie a bibliografia. Obrázky, tabuľky a prílohy sa používajú iba vtedy, keď podporujú argumentáciu, a musia byť jasne označené a uvedené v texte.

Výskumný a reflexívny proces

Proces zahŕňa prieskum literatúry, výber vhodných primárnych a sekundárnych zdrojov podľa požiadaviek predmetu, vedenie výskumných záznamov, priebežné vyhodnocovanie postupu, reakciu na problémy a zmeny smerovania a reflexiu osobného rastu a prenosu zručností.

Akademická integrita

Práca musí byť autentická. Všetky použité myšlienky, údaje, obrazy a formulácie iných autorov sa primerane citujú; žiak používa konzistentný citačný štýl, vedie presnú bibliografiu a zabezpečí, aby sa obsah eseje neduplikoval s inou prácou odovzdanou na hodnotenie v IB.

Obsahová a výkonová časť vzdelávacieho štandardu z Rozšírenej eseje pre DP program (4. a 5. ročník gymnázia)

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Povaha a požiadavky rozšírenej eseje	**Obsah učiva** • Rozšírená esej ako súčasť jadra DP a samostatný akademický výskum. • Predmetovo zameraná a interdisciplinárna cesta. • Limit 4 000 slov, reflexívne vyjadrenie v RPF najviac 500 slov, približne 40 hodín samostatnej práce. • Externé hodnotenie IB a príspevok EE spolu s TOK k jadrovým bodom diplomu.	**Žiak vie:** • vysvetliť účel, hlavné požiadavky a význam rozšírenej eseje; • rozlíšiť predmetovo zameraný a interdisciplinárny prístup; • identifikovať povinné súčasti, limity a časové nároky; • plánovať dlhodobý projekt v súlade s termínmi školy a IB.
2. Výber predmetu, cesty a témy	**Obsah učiva** • Osobný záujem, predmetové východisko, použiteľnosť, dostupnosť vhodných zdrojov a etické aspekty. • Požiadavky a obmedzenia predmetovo špecifického výskumu. • Pri interdisciplinárnej ceste zmysluplná integrácia dvoch predmetov DP.	**Žiak vie:** • navrhnúť výskumnú tému zodpovedajúcu osobnému záujmu a akademickému kontextu; • posúdiť uskutočniteľnosť, rozsah, dostupnosť zdrojov a vhodnosť metód; • zdôvodniť výber predmetovo zameranej alebo interdisciplinárnej cesty; • konzultovať výber so supervízorom a podľa zistení tému upraviť.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
3. Výskumná otázka	**Obsah učiva** ● Jasná, špecifická a vypracovateľná otázka ukotvená v zvolenom predmete alebo predmetoch DP. ● Otázka podporujúca analýzu, diskusiu a hodnotenie, nie iba opis alebo rozprávanie. ● Primeraný rozsah pre hĺbkové spracovanie v limite eseje.	**Žiak vie:** ● formulovať otázku, ktorá je relevantná, jednoznačná a dostatočne zameraná; ● vysvetliť význam a účel otázky v kontexte témy; ● overiť, či otázka umožňuje vytvoriť udržateľnú argumentačnú líniu; ● revidovať otázku v reakcii na predbežný výskum a spätnú väzbu.
4. Výskumné metódy a zdroje	**Obsah učiva** ● Metodológia a konkrétne výskumné metódy primerané zvolenému predmetu alebo predmetom. ● Povinný prehľad relevantnej odbornej literatúry; primárne a sekundárne zdroje podľa charakteru predmetu. ● Dôveryhodnosť, relevantnosť, reprezentatívnosť, obmedzenia a etika zdrojov a zberu údajov.	**Žiak vie:** ● vybrať, vysvetliť a účinne aplikovať vhodné výskumné metódy; ● vyhľadávať, organizovať a kriticky hodnotiť kvalitné zdroje; ● rozlišovať primárne a sekundárne zdroje a používať ich podľa požiadaviek predmetu; ● dodržiavať etické, bezpečnostné a predmetovo špecifické pravidlá výskumu.
5. Akademické písanie a štruktúra	**Obsah učiva** ● Akademický register, presná terminológia, jasná štruktúra, koherencia a predmetové konvencie. ● Úvod, kontext, metódy, analýza, diskusia, záver, citácie a bibliografia. ● Tabuľky, grafy, obrázky, prílohy a ďalšie prvky podporujúce komunikáciu výskumu.	**Žiak vie:** ● používať vhodnú akademickú štruktúru a konvencie zvoleného predmetu; ● komunikovať presne, jasne a koherentne s použitím relevantnej terminológie; ● prepájať jednotlivé časti práce s výskumnou otázkou; ● účelne označovať a uvádzať vizuálne alebo dátové prvky v texte.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
6. Vedomosti a porozumenie	**Obsah učiva** ● Relevantné predmetové vedomosti, teórie, koncepty a odborná terminológia. ● Výskumné materiály použité na systematické rozvíjanie porozumenia téme. ● Pri interdisciplinárnej eseji ukotvenie v oboch predmetoch a integrácia ich prínosov.	**Žiak vie:** ● preukázať komplexné a relevantné vedomosti o skúmanej téme; ● presne a konzistentne používať odbornú terminológiu; ● účinne vysvetľovať a aplikovať relevantné koncepty a teórie; ● pri interdisciplinárnom prístupe prepojiť porozumenie oboch predmetov.
7. Analýza a argumentačná línia	**Obsah učiva** ● Analýza materiálov a údajov vedúca k relevantným zisteniam. ● Jasná a udržateľná argumentačná línia spájajúca výskumnú otázku, zistenia a závery. ● Dôkazy, zdôvodnenia, logické prepojenia a signposting.	**Žiak vie:** ● analyzovať namiesto prevažne opisného alebo naratívneho spracovania; ● podporovať analytické tvrdenia relevantnými dôkazmi; ● vytvárať jasné, logické a udržateľné prepojenia medzi časťami eseje; ● odpovedať na výskumnú otázku koherentným a dôkazmi podloženým argumentom.
8. Diskusia a hodnotenie	**Obsah učiva** ● Vyvážená diskusia o význame zistení zohľadňujúca relevantné faktory alebo perspektívy. ● Hodnotenie kvality výskumných materiálov, metód, silných stránok a obmedzení eseje. ● Podložené závery a implikácie výskumu.	**Žiak vie:** ● diskutovať o význame zistení vyvážene a s oporou v dôkazoch; ● zvažovať alternatívne interpretácie, perspektívy alebo protikladné stanoviská; ● hodnotiť účinnosť metód, zdrojov a celkového výskumného prístupu; ● formulovať primerané závery, obmedzenia a možné implikácie.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
9. Citovanie a akademická integrita	**Obsah učiva** ● Autenticita práce, duševné vlastníctvo, transparentné priznanie zdrojov a autorstva. ● Konzistentný citačný štýl, priebežné odkazy, bibliografia a označovanie prevzatých obrázkov a údajov. ● Predchádzanie plagiátorstvu, kolúzii a duplicite práce odovzdanej v iných zložkách IB.	**Žiak vie:** ● parafrázovať, citovať a sumarizovať zdroje eticky a presne; ● viesť úplné výskumné záznamy a bibliografické údaje; ● používať konzistentný a predmetovo primeraný citačný systém; ● preukázať autenticitu a samostatnosť celej odovzdanej práce.
10. Supervízia a kontrolné konzultácie	**Obsah učiva** ● Pravidelné check-in konzultácie so supervízorom podľa potreby; neposudzujú sa a nezapisujú sa povinne do RPF. ● Supervízor poskytuje usmernenie k procesu, metódam, etike, akademickej integrite a časovému plánovaniu bez preberania autorstva. ● Odporúčaný rozsah supervízie tri až päť hodín vrátane troch povinných reflexívnych stretnutí.	**Žiak vie:** ● pripraviť sa na konzultácie, jasne komunikovať pokrok, otázky a problémy; ● využívať usmernenie supervízora pri zachovaní vlastnej zodpovednosti a autorstva; ● reagovať na prekážky, aktualizovať plán a zdokumentovať rozhodnutia; ● dodržiavať dohodnuté školské termíny a profesionálne komunikovať.
11. Tri povinné reflexívne stretnutia	**Obsah učiva** ● Úvodné reflexívne stretnutie: výber témy, cesty, otázky, metód, zdrojov a plánovania. ● Priebežné reflexívne stretnutie: pokrok, zistenia, zmeny, problémy, rozhodnutia a ďalšie kroky. ● Záverečné reflexívne stretnutie - viva voce: diskusia po odovzdaní finálnej eseje o procese, autenticite, učení a raste. ● Účasť sa zaznamenáva do RPF.	**Žiak vie:** ● reflektovať vývoj výskumnej otázky, metód, argumentu a rozhodnutí; ● uvádzať konkrétne príklady riešenia problémov, zmien perspektívy a získaných zručností; ● diskutovať o silných stránkach, obmedzeniach a autenticite práce; ● preukázať pripravenosť na viva voce a otvorene hodnotiť vlastný proces učenia.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
12. Reflexívne vyjadrenie a RPF	**Obsah učiva** ● Reflection and Progress Form ako povinná súčasť odovzdania eseje. ● Reflexívne vyjadrenie najviac 500 slov v jazyku, v ktorom sa odovzdáva esej. ● Kritérium E: hodnotiaca reflexia a rast; konkrétne príklady prenosu zručností, zmien perspektívy a vplyvu skúsenosti na budúce učenie.	**Žiak vie:** ● vytvoriť hodnotiacu, nie iba opisnú reflexiu; ● preukázať osobný a intelektuálny rast a prenos učenia do inej sféry; ● vybrať konkrétne príklady, ktoré dokazujú zmenu rozhodovania alebo perspektívy; ● dokončiť RPF autenticky, presne a v stanovenom rozsahu.

Organizácia a hodnotenie Rozšírenej eseje

Etapa / zložka	Ročník	Forma	Charakteristika	Hodnotenie
Príprava na EE	I. DP / 4. ročník	1 hodina týždenne	Približne 33 hodín spoločnej výučby: výskumné zručnosti, voľba témy a cesty, otázka, metódy, zdroje, citovanie, štruktúra, argumentácia, reflexia a plánovanie.	formatívne školské hodnotenie
Individuálny výskum a písanie	II. DP / 5. ročník	samostatná práca a supervízia	Približne 40 hodín práce žiaka; check-in konzultácie, tri povinné reflexívne stretnutia, finálna esej a RPF; viva voce po odovzdaní eseje.	priebežná spätná väzba a predikcia
Finálne hodnotenie IB	II. DP / 5. ročník	externé hodnotenie	Esej najviac 4 000 slov a reflexívne vyjadrenie v RPF najviac 500 slov; spoločné kritériá A-E pre obe cesty.	examinátori IB; známka A-E

Hodnotiace kritériá IB

Kritérium	Zameranie	Maximum
A: Rámec eseje	výskumná otázka, výskumné metódy, štruktúra	6 bodov
B: Vedomosti a porozumenie	vedomosti, terminológia, koncepty	6 bodov
C: Analýza a argumentačná línia	analýza a argumentačná línia	6 bodov

Kritérium	Zameranie	Maximum
D: Diskusia a kritická evaluácia	diskusia o význame zistení, hodnotenie účinnosti eseje	8 bodov
E: Reflexia	hodnotiaca reflexia a rast v RPF	4 body

Poznámky

- V I. DP (4. ročník) sa Rozšírená esej vyučuje jednu hodinu týždenne, približne 33 hodín za školský rok.
- V II. DP (5. ročník) žiaci samostatne skúmajú a píšu esej pod vedením prideleného supervízora; absolvujú priebežné check-in konzultácie, tri povinné reflexívne stretnutia a záverečné viva voce.
- Rozšírená esej je externe hodnotená IB. Supervízor predkladá predikovanú známku, ale konečné hodnotenie udeľujú examinátori IB.
- Kritériá A-D sa uplatňujú na esej ako celok; kritérium E sa uplatňuje iba na reflexívne vyjadrenie v RPF.
- Žiak musí získať z rozšírenej eseje najmenej známku D, aby mohol získať IB Diploma. EE spolu s TOK môže prispieť až tromi bodmi k celkovému výsledku diplomu.
- Konkrétne školské medzitermíny, prideľovanie supervízorov a administrácia RPF sa riadia interným harmonogramom školy a aktuálnymi postupmi IB pre príslušné skúšobné obdobie.

Spracovala
Mgr. Jana Sláviková